NOTITIE

Onderwerp	BuCa controle Windcollectief Oss -Den Bosch
Project	Duurzame Polder
Opdrachtgever	Gemeente Oss
Projectcode	134741
Status	Definitief
Datum	22 mei 2023
Referentie	134741/23-008.644
Auteur(s)	J.A. Zoete MSc
Gecontroleerd door	M.M.K. Vanderschuren MSc
Goedgekeurd door	M.M.K. Vanderschuren MSc
Paraaf	
Bijlage(n)	-

Aan	Gemeente Oss	Peter Mertens, Mechtild Linssen
Kopie	Pondera Consult	Hans Reintalder

Achtergrond en inleiding

De opwekdoelstelling van Duurzame Polder is geconcretiseerd en verschilt per bijbehorende gemeente (gemeente Oss en gemeente 's-Hertogenbosch). Gemeente Oss heeft het doel om 0,514 PJ (142 GWh) per jaar aan duurzame energie op te wekken met Duurzame Polder. De initiatiefnemers in het gebied hebben laten weten dat:

- deze doelstelling onvoldoende financiële basis biedt;
- deze doelstelling onvoldoende rekening houdt met de opgave van 2050, zij hebben liever niet twee keer onrust in het projectgebied, maar in één keer goed.

In Oss zijn verschillende ontwikkelkaders vastgelegd die invloed hebben om het verdienmodel van de initiatiefnemers:

- meer dan 2 kilometer afstand tot de woonkernen;
  - dit levert minder ruimte voor de benodigde opwek en dus meer afslag door windafvang;
- verscherpte geluidsnorm met een streefwaarde van 42 Lden;
  - in de loop van komend jaar verwachten de initiatiefnemers meer duidelijkheid over de te hanteren geluidsnormen.

Conclusies

Op basis van de door de Pondera en Incredible verschafte informatie, komen we tot de volgende conclusies:

- een combinatie van factoren vormen uitdagingen voor economisch rendabele windontwikkelingen binnen de Duurzame Polder (aan de zijde van gemeente Oss). De initiële business case biedt

onvoldoende economisch perspectief. We hebben er begrip voor dat de initiatiefnemers meer ruimte willen inbouwen om de business case voldoende rendabel en financierbaar te maken;
- de financiële regeling van de initiatiefnemers om grondeigenaren leidt tot het gelijkwaardig compenseren ongeacht de turbineposities. Dit leidt naar verwachting tot lokale verantwoordelijkheid, eigenaarschap, inclusiviteit en beperkt de risico's op doorverkoop aan buitenlandse investeerders. Mede gelet op de grote afstand tot woonkernen (>2 km) is dit een passende vorm van lokaal eigendom en draagvlak. Het is onduidelijk of een gelijkwaardige regeling van toepassing is binnen het projectgebied in Den Bosch;
- om te komen tot een verbetering van het economisch rendement wordt de volgende aanpassing voorgesteld: het vergroten van de opwekdoelstelling, zodat meer turbines kunnen worden gerealiseerd binnen het projectgebied de Duurzame Polder (deel van Oss op >2 km afstand van woonkernen);
- na doorvoering van deze aanpassing is de business case in beginsel nog steeds niet rendabel genoeg. Dat is te wijten aan de aanzienlijke afslag doordat meer turbines betekent dat deze dichter op elkaar dienen te worden geplaatst. Verder is de onzekerheid binnen de begroting aanzienlijk, rekening houdend met ontwikkelkosten, financieringskosten en netaansluitingskosten. Hoewel mogelijke verbeteringen behaald kunnen worden, worden deze pas zeker in een latere projectfase. Zelfs dan komt de business case in de goede richting, maar het projectrendement ligt dan nog steeds onder het doelrendement van TNO(ECN)/PBL. Daarbij wordt opgemerkt dat in deze fase nog veel onzekerheden zijn waar de business case te weinig ruimte biedt voor grote tegenvallers;
- het meenemen van plaatsingszones tussen 1 km en 2 km van woonkernen in het MER kan de business case robuuster maken en de initiatiefnemers helpen om naar een rendabele (en beter financierbaar) voorkeursalternatief toe te werken. Een robuustere business case stelt de initiatiefnemer in staat om eventuele tegenvallers op te vangen die, gezien de fase van het project, zich zeker kunnen voordoen;
- gelet op het lokale karakter van de initiatiefnemer aan deze zijde van Oss in de Duurzame Polder dient een gezond rendement gelezen te worden als risicodekking van inwoners van de gemeente Oss. Bovendien kunnen daarmee dus meer lokale voordelen worden beloofd/gerealiseerd, denk aan natuur inclusieve maatregelen en buurtprojecten zoals voorkomen energiearmoede, een voedselbos en buurtommetjes.

Informatievoorziening ten behoeve van deze check op de business case

We hebben verschillende gesprekken met Pondera en Incredible gevoerd, die als input voor deze check hebben gediend:

1 telefonisch overleg op 4 mei 2023 met een vertegenwoordiger van Pondera waarbij de achtergrond van de business case is geschetst zodat Witteveen+Bos een start kon maken met de analyse;
2 verdiepende sessie op 9 mei 2023 met vertegenwoordigers van Pondera, Incredible en de initiatiefnemers over de insteek en het doel van de check, en om procesafspraken te maken.

Over de totstandkoming:
- Witteveen+Bos heeft geen model-check gedaan, i.e. een inhoudelijke analyse van de werking van het onderliggende financiële model. Dit valt buiten de scope van deze check. We hebben derhalve geen berekeningen kunnen controleren en baseren onze analyse hoofdzakelijk op de door Pondera en Incredible verschafte informatie;
- Pondera en Incredible hebben ons open door hun business case en de onderliggende aannames heen genomen, en snel en professioneel op onze vragen en opmerkingen gereageerd;
- aangezien het bedrijfsgevoelige informatie betreft, hebben we op verzoek geen concrete financiële informatie (bijv. projectrendement) in de notitie opgenomen.

Onzekerheden en aannames

- aanname in business case. Start bouw: 2027. Start Exploitatie 2028;
- de technologische ontwikkeling van windturbines: Het veronderstelde vermogen van 4MW is naar verwachting een lage inschatting;
- onzekere rente: de renteontwikkeling in de komende jaren is naar verwachting van grote invloed op het rendement op eigen vermogen. De initiatiefnemer heeft gerekend met een realistische rente in 2023. Het is onzeker of deze rente realistisch is ten tijde van de bouw;

- het aandeel in eigen vermogen dat ingelegd moet worden, is reeds relatief hoog en zal navenant stijgen (mocht de rente verder toenemen);
- verschillende turbineleveranciers zijn afgelopen jaar gestopt met het leveren van (kleinere) turbines voor wind-op-land projecten. De productieketen richt zich in toenemende mate op wind op zee en op wind op land in ons omringende landen;
- afspraken die volgen uit een anterieure overeenkomst zijn nog niet bekend en niet meegenomen. Het verhalen van kosten uit de gemeente op de initiatiefnemer is daarmee onzeker;
- netaansluitingskosten zijn onzeker en mogelijk conservatief ingeschat, afhankelijk van de plaatsing van het aansluitpunt/transformatorstation;
- aanname: de opwek van een fictieve compacte opstelling binnen het resterende gebied in de gemeente Oss op >2 km van woonkernen leidt tot een afslag van 20-25 % voor het windpark. Daardoor worden de opbrengsten lager waar de investeringskosten hoog blijven;
- geluidsnorm: mogelijke uitkomsten van de nieuwe geluidsnorm en afstandselementen kunnen verdere afslagen betekenen om te voldoen aan de geluidsnorm in het buitengebied.